

BÖYÜK ZƏRDABININ VARISI, NƏŞR İŞİNİN QAZISI

(Tanınmış naşir, ilk poliqrafçı alim, yazıçı-publisist Şəddad Cəfərovun 85 illiyi münasibətilə)

Yaddulla AĞAZADƏ,
filologiya elmləri doktoru,
professor, Əməkdar müəllim

Yaziya dəyərli dostum, görkəmli şair, yazıçı-publisist Əli Rza Xələflinin 19 oktyabr 2022-ci ildə Qəşəm İsabəylinin 75 illiyinə həsr etdiyi "Sözün Xan Çinar" adlı məzmunlu məqaləsinə verdiyi, sənətkarın özündən getirdiyi epiqrarla başlamağın inanım, təsadüfi deyildir. Eyni hissələri yaşayıram. Yaxından tanıdığım, şəxsiyyətinə, yaradıcılığına heyran olduğum, vurulduğum şəxslərdən yazmaqda çətinlik çəkirəm. Söz onda deyildir ki, yazmaq istəmirəm, əksinə, çox istəyirəm, dərk etdiyim ucalığı qələmə almaqda, ifadə etməkdə yaxşı mənada "qorxuram". Bu gözəlliyi, bu ucalığı qələmə ala biləcəyəmmi?! Danışacağı adam barədə düşünəndə təbiət hadisəsi olaraq dağları xatırlayıram. Çünki vüqardan özəmətdən, kişilikdən, mərdlikdən, istedadın söz düşəndə dağlar misal çəkilib, şəninə sözlər deyilir, nəğmələr qoşulur. Dəyərli yazıçı-publisist Sevdə xanım Əlibəylinin təbirincə desək, peşəsinin akademiki Şəddad Cəfərov kimi!

Əhatəli yazı geniş araşdırma tələb edir. Odu ki, bu yazıya başlamazdan öncə rəsmi məlumatları, vikipediyanı, daha sonra Şəddad müəllim barədə zaman-zaman yazmış, fəaliyyətini işıqlandırmış yaradıcı ziyalıların kitablarını, məqalələrini nəzərdən keçirədim. Kimlər yazmamış, kimlər şəninə nəğmələr, şeirlər qoşmamış! Mərhum yazıçı-publisist Hacı Ağadın Mansurzadənin "Atalar üçdən deyib", istedadlı jurnalist İsaq Əmanullayevin Mənalı poliqrafçı ömrü", görkəmli şair və yazıçı Qəşəm İsabəylinin, "Bu şəhər mənə göz dağı olub", "Söz" jurnalının baş redaktoru Sevdə Əlibəylinin "İlk poliqrafçı alimim", yazıçı publisist Fatma Həsən qızının "Acılı-şirinli günlər", şair dostum, yazıçı-publisist Əli Rza Xələfli və Ceyhun Zallının müəllifliyi ilə qələmə alınan "Böyük portretin işığı" iki cildliyi, eləcə də tanınmış yaradıcı ziyalılarından Zəlimxan Yaqubun, Sabir Rüstəmxinin, Vaqif Yusiflinin, Ziyad Səmədzadənin, Dilruba Camalovanın, Aqşin Babayevin, Əlibala Hacızadənin, Allahverdi Eminovun, Heydulla Ağayevin, Şəkər Aslanın, Elşad Səfərlinin, Ağahüseyn Hə-

senovun, Zülfüqar Qodmanlının, Ağamir Cavadın, Həşim Hüseynovun, Şahən Talbinin, Həmid Abbasın, Yədulla Ağazadənin, Azad Talışoğlunun və başqalarının Şəddad Cəfərov haqqında yazdıqları dəyərli məqalələri, şeir, poema, hekayə və esselerini qədirşünaslıqla qeyd etməyi lazım bilirəm. Heç şübhəsiz, bütün bu məhəbbət, heyranlıqla nümunələri barədə geniş danışmaq imkanım yoxdur. Bununla belə, Şəddad Cəfərovun ibrətamiz ömür və yaradıcılıq yolu, onun 2023 və 2024-cü illərdə "Gənclik" nəşriyyatı tərəfindən çap edilən beş cilddən ibarət olan ədəbi düşüncələr topluları barədə danışmadan öncə Əli Rza Xələfli və Ceyhun Zallının birgə yazdıqları, Şəddad Cəfərova həsr edilən "Böyük portretin işığı", eləcə də Fatma Həsənqızının illər öncə yubilyarın 80 illiyi münasibətilə qələmə aldığı 2020-ci ildə yenidən nəşr edilən "Acılı-şirinli günlər" kitabları barədə danışmaq istəyirəm. Məlumdur ki, avtobiografik əsərlər avtobiografiyadan istifadə olunaraq qələmə alınır. Lakin hər bir avtobiografiya avtobiografik əsər üçün imkan tanımaz. Fenomen şəxsiyyətlərin həyatı yazıcıya, müəlliflə bu imkanı tanıdır. Səbəb həm də ondadır ki, avtobiografik əsərlər şəxsiyyəti hədəf götürsə də, onun simasında, qəhrəmanının fəaliyyəti ilə yanaşı, tarixi, zamanı göstərir, dövrün xarakterini özündə əks etdirir. Belə əsərlər daha çox xalqın, cəmiyyətin əxlaq tarixini ortaya qoyur. Bu cəhətdən hər iki əsər olduqca qiymətlidir. Doğrudur, Əli Rza Xələfli və Ceyhun Zallının "Böyük portretin işığı" kitabı barədə "Kredo" qəzetinin 12 yanvar 2022-ci il tarixli sayında, "Sözün işığında yaranan portret" adlı yazımda qismən də olsa danışıq, oxucularla fikirlərimi bölüşməyə çalışmışam.

Kitabın birinci cildi Şəddad Cəfərov haqqında bioqrifik məlumatla aşırlı.

Rəyçilərindən biri olduğum kitab "Portret cizgiləri", "Ədəbi-bədii düşüncədə naşirin obrazı", "Acılı-şirinli günlər"dən, "İnsanlıqın poeziyası", "Atalar üçdən deyib", "İlk poliqrafçı alim", "Monoqrafik qeydlər" başlıqları altında bölmələrə uyğun geniş araşdırma aparılmış, müəllif təhkiyəsində, təhlilində, sənətkar obrazı, Şəddad Cəfərov fenomenini əhatəli şəkildə təqdim olunmuşdur. Birinci cild Ceyhun Zallının "Mənim Şəddad babam" adlı maraqlı essesi ilə bitir.

Müəlliflər maraqlı mövzunu ikinci cildə də uğurlu davam etdirmişlər. Kitabın "Qəhrəmanların izi ilə" adlanan birinci bölməsində müəlliflər Şəddad Cəfərovu çox haqlı olaraq İkinci Cahan Savaşının qəhrəmanlarından yazan müqtədir müəlliflərdən biri kimi təqdir edirlər. Kitabda Ceyhun Zallının "Şəddad babaya bir məktəb" yazısı göstərir ki, istisnalara baxmayaraq, insanlıq, insanlara sevgi dolu münasibətlə yaşayan, mübarizə aparan bir nəsil, bir gənclik yetişir.

Qeyd olunmalıdır ki, hər bir kitab həm ədəbi qəhrəmanı təqdim edir, onun kimliyinin göstəricisi olur, həm də müəlliflərinin kimliyinə işıq salır.

Yazısını, yaradıcılığını, şəxsiyyətini sevdiyim adamlardan yazmağa qorxuram.

Qəşəm İSABƏYLİ

Odu ki, həm birinci, həm də ikinci kitabda müəlliflərin Şəddad Cəfərov təmsalında böyük portretinin işığında insanlıq, xalqımızın, ölkəmizin işıqlı gələcəyinə sonsuz inam və sevgiləri dil açıb danışımaqdadır. Həm klassik, həm də çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatında avtobiografiyadan istifadə edilərək yazılan çoxsaylı avtobiografik əsərlər tanıyırdıq. Elə əsərlər vardır ki, orada avtobiografizim əlamətləri, öləri ştrixlər bu günümüz, ədəbiyyat tariximiz eləcə də müəllifin yaşadığı dövrü, dövrün əxlaqını öyrənmək üçün olduqca gərəkdir. Həm əsərlərdə şəxsiyyətlə birlikdə həm də tarix yaşayır, müsəbət və mənfə meyllər görünür, nəticələr çıxarmaq, təhlillər aparmaq üçün aydın üfüqlər müəyyənləşir. Bu cəhətdən yazıçı-publisist Fatma Həsənqızının Azərbaycanın poliqrafiya sahəsində ilk və yeganə alimi Şəddad Muğdad oğlu Cəfərov barəsində həssas üzləklə qələmə aldığı "Acılı-şirinli günlər" sənədli romanı olduqca diqqətə layiqdir.

Elə bilirəm, çoxları mənimlə razılaşar ki, yubiley kitabları daha çox bioqrifik səciiyyə daşıyır, elmi-bədii əsərlər təhlil olunur, haqqında təmmişlərin sözləri verilir, danışan şəkillərə geniş yer ayrılır. Fatma xanımın Şəddad müəlliminin 80- illiyinə həsr etdiyi yubiley kitabında həmin cəhətlər bütünlüklə öz əksini tapsa da fərqli cəhətlər vardır. Bu kitabdən əsər qəhrəmanının hissələri, duyğuları, bir fərq, bir insan, bir şəxsiyyət olaraq həyata baxışı tamlıqla görünməkdədir. Təvazökarlıqdan uzaq olsa da sevdim müəllimim, ustadım Hacı Mirhaşım Talışının 90 illiyinə həsr etdiyim irihəcmli "Tarixləşən-əbədləşən ustad" adlı yubiley kitabını yazarkən həmin hissələri yaşamış, onu səhifələrdə yaşatmağa çalışmışam. Mən deməsəm də, qələmə dostlarını bunu etiraf edirlər. Açıq iki i bundan qabaq "Gənclik" nəşriyyatında olarkən Şəddad müəllim yüksək poliqrafiya mədəniyyətində nəşr olunan həmin kitabı mənə təqdim etdikdən sonra kitabla tanış olmuş, lakin bütün incəliklərinə qəder

oxumamışdım. Bu günlərdə oxudum, yazıçı dilinin rəvanlığına, hissələrin paklığına, duyğuların səmimiyyətinə vuruldum Şəddad müəllimi az qala öz yarımda, öz həyatımda gördüm, bir daha doğmalaşdım, qardaşlaşdım. Çünki mənim də həyatımda acılı-şirinli günlər az olmamışdır. Onların çox kiçik bir qismini "Həyatı öyrəndiyim illər" avtobiografik povestimdə qələmə almışdım. Etiraf edirəm ki, həm yaxın dostum Əli Rza Xələfli haqqında danışıdığım "Böyük portretin işığı", həm də Fatma xanım Həsənqızının "Acılı-şirinli günlər" sənədli romanının oxumasaydım, həmin əsərlərlə yaşamasaydım, görkəmli naşir, iqtisadçı alim və böyük hərfilərlə Ziyalı və İnsan olaraq tanıdığım, hörmət və ehtiram bəslədiyim Şəddad Cəfərovu bütünlüklə, hərtərəfli tanımaq, bu insan adasını indiki kimi kəşf edə bilməzdim...

Fatma xanımın sənədli romanı mənə çətin keçən uşaq illərini, İkinci Cahan Savaşından şikəst qayıdan atamın ağrılarını xatırladı, o mənuhs, achiq illərdə ilklərini itirən, qəbirləri belə bilinməyən bacı və qardaşımı yada saldı...

Kitabın "Dünyaya göz açan oğlan", "Kənddə", "Ailonin sevinci", "Bol-luq", "İkiqat sevinc" bölmələrini, inanım, həyəcansız oxumaq mümkün deyildir. Bu fəsillərdə sürəklə göz yaş, dərin kədərli yanaşı, həzin bir sevinc, közərən ümidlər qələmə alınmışdır. Həm də necə qələmə alınmışdır. Atalar doğru deyib: "Qisas qiyamətə qalmaz"! Əsərdə təsvir olunan azgın, qansız kəllələrin aqibəti bu xalq hikmətinə bütünlüklə güzgü tutmaqdadır.

Yeniyyətə Şəddadın 17 yaşından ailənin dolansız yükünə çiyin verməsi, poliqrafiya sahəsində işə başlaması həm sevindirici, həm də təsirlidir. Burda da özümü gördüyüm üçün bir az da qəhərləndim. Belə bir deyim var ki, uca xalqı bir adamı yüksəltmək istəsə, onu küllü-ələm yıxa bilməz.

(Davamı 7-ci səhifədə)

(Əvvəlki 6-cı səhifədə)

Şəddadın uğurları artıqca, istedadı, bacarığı ortaya qoyulduqda doğmalar nurlu insanlar sevinir, paxıllar, istedadı söntük qafillər, cahillər düşmən kəsilir, pusqu qurur, hiylə böhtan, yalan masınıq isə salırlar. Bu gölgəni adamcılar sırasında daha çox yüksək vəzifəliyənlər yer almaları olduqca düşündürürdü. Belə ki, aralarında nazirlərin, nazir müavinlərinin, şirkət rəhbərlərinin də yer aldığı bu insanları birləşdirən bir ümumi cəhət vardır ki, o da istedad, işıqdan, Şəddad Cəfərin uralığından qorxmaları, onunla müqayisədə olduqca keçik, cılız insan olmalarıdır. Çox təəsüf ki, bu gün də belələri az deyildir...

Əsər enişli-yoxuşlu yollarla Şəddad Cəfərovu, nəhayət, 3 sayılı mətbənin direktorluğuna, indiki vəzifəsinə gətirir. Mənim gördüyüm, kitabdan əxz etdiyim odur ki, Şəddad müəllim həm enişdə, həm də yoxuşda heç zaman yılmamış, öz mərdliyini, şəxsiyyətini qoruyub saxlaya bilmiş, öz kökünə, soyuna layiq, vətəninə, dövlətinə, işinə sadıq bir vətəndaş, övlad olduğunu nümayiş et-

lisist gözü, nəzəri ilə təhlillər aparır. Bunun nəticəsidir ki, həm fəal oxuması, həmmüəlliflərindən biri olduğu "Kredo" qəzetində gedən elmi-ədəbi yazılara, eləcə də uğurla çap məhsullarına zaman-zaman yazdığı rəylər, elmi-ədəbi məqalələr "Əzəldən bağlayan sözlər" beş cildliyinin araya-ərsəyə gəlməsinə səbəb olmuşdur.

2023-cü ildə "Gənclik" nəşriyyatında nəşr olunan 398 səhifədən ibarət, 30 məqalədən ibarət olan birinci cildə görkəmli şair, yazıçı-publisist Əli Rza Xələfli "Payızın gözəl gülləri" adlı maraqlı ön söz yazmış, Şəddad Cəfərovun yaradıcılıq dünyası barədə ağısaqqal, söz-sənət bilicisi olaraq fikirlərini bildirmişdir. Professor Mahmud Allahmanlının "Kredo"dən böyük ədəbi mühitə adlı rəyində Şəddad Cəfərov yaradıcılığı haqqında danışılmaqla müəllifin ziyalı, vətəndaş mövqeyi konkret detallarla şərh olunur.

Beş cildliyi əhatə edən yazıları, ədəbi düşüncələri qruplaşdırmalı olsa, təxminən aşağıdakı mənzərənin şahidi olar:

1. Folklorumuz, mənəviyyatımız, mədəniyyət tariximizdə bağlı ədəbi düşüncələr

2. Yaradan ziyalılar, söz-sənət adamları haqqında publisist qeydlər
3. Haqqında yazılan kitablara münasibətini, müəlliflərinə minnətdarlıq duyğularını ifadə edən əsərlər
4. Doğma Lənkəran, Lənkəran ədəbi müəllifi ilə bağlı silsilə yazılar
5. Unudulmuşları yaşadan ədəbi nümunələr
6. Mətbuatda gedən yazılara reaksiyalar, fəal ziyalı mövqeyini ifadə olunduğunu əks etdirən məqalələr
7. Satirik-yumoristik hekayələr, esselər

Birinci cildə başlayaraq beşinci cildə kimi yüzlərlə qələm adamlarının yaradıcılıq dünyası ilə tanış oluruq. Birinci cildə xalq şairi Zəlimxan Yaqubun 75 illiyinə hədiyyə olaraq hazırlanan miniatür kitabından, "O olmasın, bu olsun" (Məşədi İbad) bədii filmindən tanıdığımız hərbət Əhməd Rumulun "Qəzəllər" kitabı üzərində düşüncələr, unudulmaz diktör, gözəl şair Qara Tağızadə haqqında məqalə, görkəmli ziyalı Nicat Mikayilzadənin "Həyat haqqında düşüncələr" miniatür kitabı ilə əlaqədar geniş təhlillər, xalq yazıcıları Anar və Çingiz Abdullayev irsi ilə bağlı məqalələr, xalqımızın şəərəfli oğlu general Polad Həşimova həsr olunan "Sərgimizin qürurlu Poladı", mətbə nəşr işinin banisi Həsən bəy barədə dedikləri, Əli Rza Xələfli və Ceyhun Zallının "Böyük portretin işığı" ikicildliyi barədə silsilə yazılar, tarixçi alim Əbdül Hüseyinovun "Azərbaycanlı Rusiyanın tarixində" adlı qeydləri sevimli orta məktəb müəlliməm, rəhmətlik Gülsüm Dadaşovanın kürəkəni, bir müddət LDU-nun şərqşünaslıq ixtisasında dərslər aparın professor Malik Qarazadə ilə bağlı Sevdə xanım

Əlibəylinin səmimi yazıları ilə bağlı araşdırmaları, dəyərləndirmələri, görkəmli şair, yazıçı-dramaturq Əli Rza Xələflinin həyatı və yaradıcılıq yoluna mərhum yazıçı-publisist Sabir Bəşirovun böyük sevgi ilə həsr etdiyi yubiley kitabları barədə silsilə məqalələr Şəddad müəllimin təbirincə, Ədəbiyyata yerdə daşdı, göyde uçan torağayılar obrazından gələn "tanınmış şair", yazıçı-publisist Qəşən İsabəyli heyranlıqla qələmə aldığı "Bu səhər mənə gözəldəyib" kitabı barədə yazılan "Həyatımın Qəşən İsabəyli güzgüsü" etirafları, yazıçı-jurnalist İsaq Əmənunllyevin "Mənalı poliqrəfi ömrü" miniatür kitabına nəşr etdiyi "Həyatımın miniatür kitabı" başlıqlı geniş məqaləsi və digər maraqlı yazılar barədə müəllifin qeydləri, dəyərləndirmələri, elmi qənaətləri, fərqli baxışları ortaya qoyur, Şəddad Cəfərovun intellektual səviyyəsindən zəngin yaradıcılıq erudisiyasından xəbər verir. İxtisasca poliqrəfi alim olan müəllif tarixdən danışarkən əsl tarixçi, mədəniyyətdən, aşıq ədəbiyyatından danışarkən bir şəətsünas, təhlil etdiyi, araşdırdığı səhəni dərindən bilən mötəbər bir araşdırıcı olaraq gözlərimiz önündə canlanır.

edir. Cildləri adladıqca, fikir yelkənim çox uzaqlara gedir, Şəddad müəllimin nəzərləri, baxışları ilə vəsf olunan mənzərəni daha genişliyi ilə seyr edir, bundan məmnunluq duyur, zövq alıram. Hesab edirəm ki, bu isti yay günündə Xəzərin sahilində qısa bir müddətdə heyranlıqla oxuduğum, hər yazısından, hər məqaləsindən faydalandığım, bilmədiklərimi öyrəndiyim kitablara yay istirahətimin ən mənalı səhifələri, anları kimi yaddaşımda qalacaq, bunlar barədə daha geniş miqyasda danışımağına, monoqrəfi qeydlər aparmağına imkan yaradacaqdır. Odur ki, Şəddad müəllim barədə birməfəsə qələmə aldığım yazını bitirməyə çalışsam da sözlüm bitmir, ürəyim qəhrəmanıma minnətdarlıq duyğuları ilə vurmaqdadır. Bu hörmət, bu məhəbbət elə belə qazanılır, layiqli əməllə, işlə, insanlara münasibətlə, ziyalı mövqeyi ilə qazanılır. Bu yerdə romantik şairimiz Məhəmməd Hədinin aşağıdakı misralarını xatırlamaq olmur:

Aynəsi işdir kişinin, lafə baxılmaz, Şəxsin görünür rütbe-yəqil əsərində

Şəddad Cəfərovun bütün fəaliyyəti, qaynar həyat və yaradıcılıq yolu ortadadır. Doğrudur, bəzən bu in-

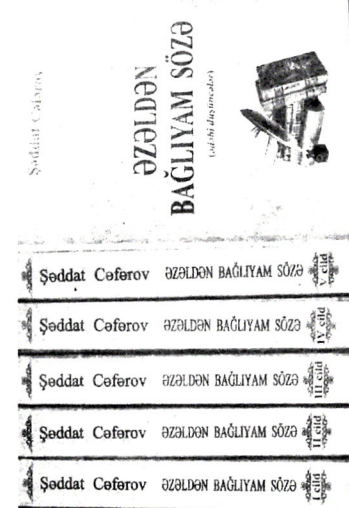
BÖYÜK ZƏRDABININ VARISI, NƏŞR İŞİNİN QAZISI

dirə bilmişdir.

Həmin kitabda təqdim olunan yumoristik hekayələr də Şəddad Cəfərovun daxili gücünü, eybəcərliyə, naqisliyə, cahilliyə etirazını ortaya qoyur. Şəddad Cəfərov deyiləndə, etiraf olunmalıdır ki, ilk olaraq poliqrəfi alim, nəşir obrazı xəyalımızda canlanır. Amma tam məsuliyyətlə bildirirəm ki, Şəddad müəllim bir çox ədəbiyyatşünasdan daha çox ədəbiyyatşünas, bəzi jurnalistlərdən daha çox jurnalist, publisistdir. Bu iddiamızı sübut etməkdən ötrü Şəddad Cəfərovun beş cildlik ədəbi düşüncələr toplusunu nəzərdən keçirmək kifayətdir. Şəddad Cəfərovun beş cildliyini diqqətlə oxuduqca heyərlənirəm. Bir insan, bir nasir sözlə, ədəbiyyata necə də bağlı olarmış ??

Topuların adı da təsadüfi deyildir ki, "Əzəldən bağlayan sözlər" adlanır. Müəllifin həyat tarixçəsinə, ailə şəərəsini nəzərdən keçirdikdə bu hissin, bu məhəbbətin sözlü-səhbətli babası Hüseyin kişidən, elin sayılan igidlərindən, ata, ocaq, yurd, namusunu yüksək tutan atası Muğdaddan, ən çətin dövrlərdə belə nikbinliyini, məğrurluğunu itirməyən, ağır-acılarını həzin bayatılarla dilə gətirən Nəsibə ananın iç dünyasından gəldiyini, bu möhtəşəm bulaqdan su içdiyini görmək çətin deyildir.

Şəddad müəllimlə tanış olan, mətbəəsində kitab nəşr etdirən müəlliflər, belə bir həqiqəti məmnunluqla söyləyirlər ki, öz işinin kamill bilicisi olan mətbəə direktoru qəbul etdiyi kitabın təkəce poliqrəfiya mədəniyyətinə diqqət yetirir, o həm də əsərlə yaxından tanış olur, müəllifin fikirləri ilə yaşayır. Elə buna görədir ki, nəşriyyatda işıq üzünə gələn, bir çox müəlliflərin kitabına rəy yazır, ədəbiyyatşünas alim, pub-

Doğma yerlərin havası, say-seçmə insanları Şəddad müəllimi daim ahenruba olaraq özünə çəkibdir. Odur ki, birinci cildə başlayaraq beşinci cildə kimi cənub bölgəsinin, Lənkəranın yaradıcı ziyalılarına həsr etdiyi çoxsaylı yazılar sonsuz qürur, ıftixar doğurur. Şəddad müəllimin bölgənin, xalq şairi Məmməd Arzın təbirincə desək, ölkənin tanınmış şairi, unudulmaz Şəkər Aslan barədə, o cümlədən tanınmış yazar, Şəkər Aslan irsini, ənənələrini mərdənəliklə, fədakarlıqla davam etdirən Sevdə xanım Əlibəyli, sevimli şair, gözəl sənətkar Ağacəfər Həsənlı, şair-dramaturq Ağamir Cavad, yazıçı-publisist Qafar Cəfərlı, tanınmış şair Elşad Səfərlı, şair-jurnalist Sərraf Talib, həmçinin bu sətirlərin müəllifi barədə silsilə yazıları, məhəbbət dolu sətirləri Şəddad Cəfərovun ürəyinin doğma yurdda, cəubla, Lənkəranla necə birgə vurduguna şahidlik

sanlıq günəşinin qabağını buluqlar ala bilir, amma onlar müvəqqətdir.

Şəddad müəllim həm elmi-ədəbi düşüncələri ilə, həm məzəli, satirik-yumoristik hekayələri ilə, həm də poliqrəfiya sahəsində fədakar xidmətləri zaman-zaman həm insanları, həm də dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Ömrünün 86-cı baharına qədəm qoyan, yazmaqdan, yaratmaqdan doymayan, gənclik eşqi, həvəsi ilə çalışan yubilyarın ömür və yaradıcılıq yolu bir kinolenti olaraq gözlərim önünə gələndə iki müqəddəs, əlatmaz varlıq barədə düşünürəm. Birincisi Həsən bəy Zərdabidir. O Zərdabi ki, maarif, mədəniyyət işığını yaymaqdan ötrü, nələr etmədi, nələrdən keçmədi, qaragurun ürəyinə dağlar çəkəndə, xalq onu unutmadı, adını şəərəfli tariximizə yazdı.

Hesab edirəm ki, fədakar insanlar, güclü şəxsiyyətlər harada olursa qarşısına "qoşun" çıxır. Böhtanla, kinlə, xəbis ürəklə, paxıllıqla dolu, pərdə arxasında iş çəşən zavaddılar "ordusu" ilə vuruşmaq, mübarizə aparmaq gəlir. Burada da qazi olmaq qələbə çalmağ hünər, bacarıq istər. Bütün bunları düşündükə, daxilən yaşıdıqca yazımın sərlövhəsinı qoydum. Qəhrəmanım, hörmətli Şəddad Cəfərov da məhz belə ibrətamiz, nəsilərə örnək, məktəb olası bir ömür yolu keçibdir. Bu səbəbdən inanıram ki, siz də, əziz oxucular, hörmətli ziyalılar, güman edirəm ki, həmin sərlövhənin belə bir redaktə olmasına ürəkəndə Rəziləğimizi bildirəcəksiniz.

"Böyük Zərdabının varisi, nəşr işinin qazisi"